

Inte lika mycket skräp, lite mer turister

ELEV I ÅRSKURS 7-9 OM ÖRBYHUS

**HUR VILL DU ATT DIN
HEMORT SKA VARA ÅR 2025?**

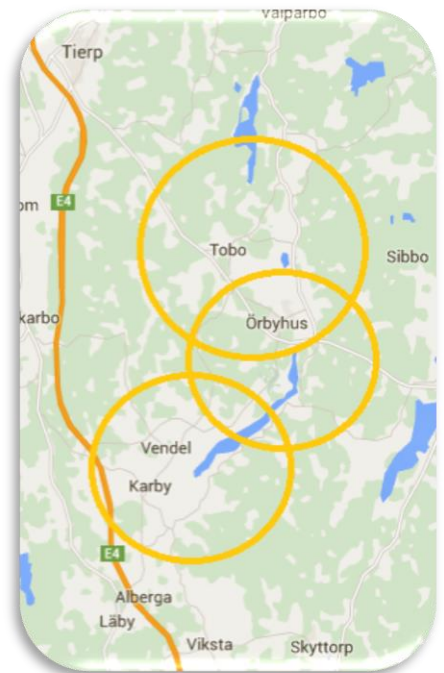
Utveckla
ÖRBYHUS TOBO VENDEL

Föreningen

UTVECKLA ÖRBYHUS TOBO VENDEL | WWW.UTVECKLAOTV.WORDPRESS.COM

1. Om Örbyhus Tobo Vendel

Paraplybegreppet ÖTV omfattar i princip alla med postort Örbyhus och Tobo, dvs Örbyhus tätort, Tobo tätort, byar i motsvarande Tegelsmora socken: Agnebo, Bennarby, Berg, Bol, Broddby, Elgarbo, Elsarby, Esarby, Fastebo, Fillsarby, Gyllby, Göksby, Götby, Klingsbo, Knutbo, Kråkbo, Käbbebo, Källsby, Larsbo, Mariebo, Persbylånga, Pesarby, Prästarby, Rundbo, Sixarby, Skala, Spjällbo, Stenlösa, Strömma, Ulvsbo, Upplanda och Vibo, och byar i motsvarande Vendels socken: Bergby, Gryttby, Husby, Karby, Knyppplan, Hovgårdsberg, Torkelsbo, Väster-Ekeby, Öster-Ekeby, Älby osv.

Genom att se till helheten ÖTV – ta tillvara på alla unika tillgångar, anta alla olika utmaningar och samverka tillsammans – får vi kraft. Att samarbeta med ÖTV som helhet förekommer redan till exempel i form av ÖTV Företagarförening, PRO Vendel (med ÖTV som upptagningsområde) och ÖTV Föreningsportal.

1.1 Historia

Området är rikt på historia. Vendeltiden lämnar spår i form av Ottarshögen, Vendels kyrka och gravfynd. Stormaktstiden ser vi spår av i form av Örbyhus slott. Tobo bruk står kvar 400 år senare, och där fanns under 1950- och 60-talet flera industrier som till exempel Monark.

Sockenindelningen i Vendel respektive Tegelsmora lämnade Örbyhus klämd däremellan. Örbyhus är idag bygdens största tätort med service så som grundskola (F-9), distriktssköterska, livsmedelsbutik, mack, med mera.

**Vill du eller din förening
bidra med en text om ÖTV:s
historia till nästa upplaga av
utvecklingsplanen?**

Maila:

utvecklaotv@gmail.com

1.2 Befolkning

År 2015 är befolkningen:	Örbyhus	1 980
	Tobo	578
	Hovgårdsberg, Karby, Husby	212
	Upplanda, Gyllby, Persbylånga	306
	Glesbygd Örbyhus/Tobo	1 365
	Totalt	4441

1.3 Föreningen Utveckla Örbyhus Tobo Vendel

Utveckla ÖTV ska stödja utveckling och underlätta för engagemang för de som bor och verkar i bygden, till exempel genom att personer med en idé kan kontakta styrelsen för att få hjälp med att göra idén till verklighet. Vi stödjer samarbeten mellan privatpersoner, föreningar, företag, kommunen och andra aktörer. Utveckla ÖTV verkar utifrån demokrati, mångfald och jämlikhet för en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Det är viktigt att boende får möjlighet att vara och är delaktiga i samhällsutvecklingen samt att vi tillsammans verkar för en hållbar omställning.

2. Om utvecklingsplanen

2.1 Utvecklingsplanens ansats

Utvecklingsplanen skapas utifrån en "nedifrån – upp-ansats", dvs att förslag, idéer och initiativ ska komma från boende och verksamma i bygden ÖTV.

Utvecklingsplanen skapas för att:

- skapa sammanhållning i bygden,
- skapa en mer konkret målbild som olika projekt kan förankras i,
- underlätta när vi söker medel från Landsbygds- och Leaderprogrammen,
- skapa förutsättningar för en professionell dialog med kommunen.

Utvecklingsplanen skall verka för att kultur- och naturvärden värnas. Planen ska också främja samhörigheten i bygden och bli en betydande informationskälla för bygdens olika intressegrupper.

2.2 Utvecklingsplanens process

Oktober 2015 - december 2016: Insamling av synpunkter och idéer. Insamlingen har skett kontinuerligt på alla möten som anordnats av Utveckla ÖTV.

- 20 oktober 2014 – öppen workshop i Örbyhus, 7 deltagare.
- 1 februari 2015 – kvartalsfika i Örbyhus, 21 deltagare.
- 5 maj 2015 – kvartalsfika i Örbyhus, 28 deltagare.
- 8 september 2015 – öppen workshop i Tobo, 13 deltagare.
- 17 september – kvartalsfika i Örbyhus, 13 deltagare
- 22 oktober 2015 – öppen workshop i Örbyhus, 7 deltagare.
- 11 november – kvartalsfika i Örbyhus, 19 deltagare
- 30 november 2015 – pappersenkät i åk 7-9 Örbyhus skola, 58 svarande.
- 2 december 2015 – öppen workshop i Vendel, 1 deltagare (denne uppmanades att fylla i webbenkäten)
- 6 december-31 december 2015 – webbenkät öppen, 6 svarande.

Januari-april 2016: Utkast till utvecklingsplanen tas fram.

Sommaren 2016: Utkastet ställs ut på Örbyhus bibliotek, Tobo Bruksmuseum/Gamla Folkan i Tobo och Vendels församlingshem för insamling av synpunkter. Utkastet går också att läsa och kommentera här på hemsidan.

Hösten 2016: Utkastet revideras och utvecklingsplanen ÖTV 2025 presenteras.

Insamlingen av input till utvecklingsplanen kommer sedan fortsätta genom bland annat kvartalsfika och enkäter, riktade workshops eller andra dialogsätt, gentemot tex företagare, äldre, etc. Utvecklingsplanen är ett levande dokument, som byggs på i takt med att ÖTV utvecklas.

2.3 Utvecklingsplanens koppling till kommunens vision

I september 2015 antog kommunen en vision:

Tierps kommun är en grön och harmonisk oas för hela livet.

Här förenas landsbygdens lugn med närheten till storstadens puls.

Vi använder kraften ur vår historia och med engagemang och företagsamhet går vi gemensamt tryggt in i framtiden.

Visionen säger att Tierps kommun ska vara en föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle. Visionen är indelad i tre s.k. arenor och är kopplad till strategiska utvecklingsområden för 2015-2019, varav de nedan kan kopplas till utvecklingsplanen för ÖTV:

A. Livsarenan

A1. Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

A3. Prioritera hög kvalitet inom skolan utifrån elevernas och den framtida arbetsmarknadens behov.

A4. Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet får hela kommunen att leva.

A5. Arbeta förebyggande för att minska utanförskap.

B. Affärsarenan

B1. Stärka attityder till entreprenörskap och företagande.

B2. Involvera hela kommunorganisationen för att skapa ett vinnande företagsklimat som gör det lätt att starta, driva och låta sitt företag växa här.

B3. Göra kommunen synlig för företag som söker etableringsplats.

B4. Jobba aktivt i skolan med att utveckla och stimulera generella kompetenser som att ta initiativ, ansvar och omsätta idéer till handling, (dvs entreprenöriellt lärande).

B5. Samordna och koordinera insatserna för stärkt besöksnäring

B6. Säkerställa tillgången till snabbt bredband i hela kommunen.

C. Utvecklingsarenan

C1. Stödja en omställning av samhället utifrån hållbarhetens tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk) och konkretisera hur de ska införas i den kommunala verksamheten.

C2. Underlätta införandet av småskaliga energilösningar.

C3. Främja tillgängligheten i transport-infrastrukturen med bättre samordning mellan olika trafiksystem.

C4. Inleda omställningen till fossilfria transporter, med början i den kommunala bilparken och inom kollektivtrafiken.

C5. Kommunens ska ha hög beredskap för byggande av attraktivt och behovsanpassat boende för invånare i olika faser av livet.

C6. Aktivt arbeta med omvärldsbevakning och samverkan för att hitta nya lösningar på lokala utmaningar.

Utveckla ÖTV vill särskilt understryka det allra första stycket bland de strategiska utvecklingsområdena: Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt. Utvecklingsplanen och bygdens fortsatta arbete utifrån den är ett tydligt sätt att visa att vi vill vara delaktiga i utvecklingen av vårt samhälle, och ser fram emot god samverkan med Tierps kommun.

2.4 Utvecklingsplanens koppling till årlig verksamhetsplan

Utvecklingsplanen siktar 10 år framåt i tiden, och blir en grund för föreningen Utveckla ÖTV:s årliga verksamhetsplan. I verksamhetsplanen prioriteras åtgärder/aktiviteter och tanken är att år för år komma närmare ett förverkligande av utvecklingsplanen.

2.5 Vad händer efter 2025?

Förmodligen kommer behov och vilja finnas att innan 2025 närmar sig att skapa en ny utvecklingsplan som siktar mot 2035 eller annan målpunkt.

3. Utvecklingsplan 2025

År 2025 ska ÖTV utmärkas av en välkomnande atmosfär, god samverkan och av att hållbarhet faktiskt realiserar. Det ska finnas bra lokaltrafik mellan områdena, och fler cykelvägar. Det ska finnas upprustade idrotts- och badanläggningar samt mötesplatser och lokaler för aktiviteter och evenemang. Det ska vara attraktivt att besöka området och dess besöksmål som till exempel: Vendeltidsby, golf, bergbybanan, Tobo bruk, Eric Sahlström institutet, Örbyhus slott och naturområden så som Florarna, Strömaren, Tegelsmorassjön och Vendelsjön. ÖTV utmärks 2025 av:

- God samverkan mellan byarna och mellan föreningsliv, näringsliv och offentlig sektor.
- Natur och kultur värnas och tillgängliggörs på hållbart vis.
- Gott utbud av aktiviteter och evenemang samt mötesplatser.
- Estetiskt tänk i samband med samhällsbyggnad.

3.1 Infrastruktur

År 2025 finns en god infrastruktur i hela bygden. Infrastruktur och skönhet går hand i hand, och all planering och byggande sker utifrån att både funktion och estetik beaktas.

Åtgärder:

- Skapa ett infrastruktur- och skönhetsråd för att övergripande inventera infrastrukturen med ett estetiskt tänk
- Ha dialog med kommunen, Trafikverket mfl
- Anordna trygghetsvandringar/förbättringsvandringar, i samarbete med kommun och polis

Koppling till kommunens vision:

A1. Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

B6. Säkerställa tillgången till snabbt bredband i hela kommunen.

3.1.1 Entréer

Åtgärder:

- Alla orter:
 - Kartlägg hur infarterna från E4:an och 292:an kan bli mer trafiksäkra
 - Få till välkomstskyltar vid infarterna
- Örbyhus:
 - Förfina stationsområdet till en välkomnande entré
- Tobo:
 - Förfina stationsområdet till en välkomnande entré
 - Förfina gång- och cykelvägen från stationen in till orten

Koppling till kommunens vision:

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

3.1.2 Cykel- och gångvägar

Åtgärder: Utred förutsättningarna för samt lobba för cykel- och gångvägar mellan:

- Upplanda och Örbyhus
- Örbyhus och Örbyhus slott
- Tobo och Örbyhus (upprusta och belys befintlig)
- Tobo och Strömaren
- Tobo och Tegelsmora

Koppling till kommunens vision:

C1. Stödja en omställning av samhället utifrån hållbarhetens tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk)

C4. Inleda omställningen till fossilfria transporter.

3.1.3 Trafiksäkerhet

Åtgärder: Kartlägg brister och behov i hela bygden, lobba för förbättring i enlighet med kartläggningen.

Örbyhus:

- Sänk hastigheten på Dannemoravägen, Tegelsmoravägen,
- Öka säkerheten i korsningen Slottsvägen, 292:an

Tobo:

- Säkra busshållplatser
- Säkra Skolvägen från skymd sikt och biltrafik
- Genomfartstrafik utanför orten istället för på Bruksgatan
- Övergångsställe vid Gamla Folkan

Koppling till kommunens vision:

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

3.1.4 Belysning

Åtgärder: Kartlägg brister och behov i hela bygden, lobba för förbättring i enlighet med kartläggningen

- Örbyhus: Stationen, återvinningsstationen,
- Tobo: Återvinningsstationen

Koppling till kommunens vision:

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

3.1.5 Fiber

Åtgärder:

- Stöd efter förmåga initiativ som kommer till att starta fiberföreningar
- Lobba för att kommunen tar fram en bredbandsstrategi och ger stöd åt lokala initiativ

Koppling till kommunens vision:

B6. Säkerställa tillgången till snabbt bredband i hela kommunen.

3.1.6 Bebyggelse

År 2025 ökar inflyttningen stabilt, utbud och efterfrågan möts. Det finns möjlighet att köpa villatomter och det finns en blandning av nybyggda bostads- och hyresrätter, för att tillgodose olika målgrupper och generationers behov och önskemål. För de äldre som vill bo kvar i bygden finns till exempel lättskötta marknära bostäder med egen liten trädgårdstäppa. Detta har öppnat möjligheter för en yngre generation med växande familjer att förvärva äldre hus och flytta till bygden. Nybyggnation i Örbyhus tätort sker med ett helhetstänk utifrån den fördjupade översiktsplanen som medborgare fått vara med och påverka.

Åtgärder:

- Lobba för en fördjupad översiktsplan för Örbyhus och Tobo tätort, för att säkerställa helhetstänk och långsiktighet.
- Utred intresset för att stycka av tomter för permanent- och fritidshus.
- Undersök intresset för senior- respektive ungdomsbostäder.

Koppling till kommunens vision:

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

C5. Kommunens ska ha hög beredskap för byggande av attraktivt och behovsanpassat boende för invånare i olika faser av livet.

3.1.7 Rekreativmiljöer

Åtgärder:

• **Alla orter:**

- Verka för gröna parker
- Verka för kolonilotter
- Utred var det passar bäst att anlägga utomhusgym och verka för detta

• **Örbyhus:**

- Verka för en utredning av möjligheten att skapa ett idrottscentrum med förlängd inomhusbassäng, utbyggd idrottshall anpassad för fler idrotter och med inomhusgym.
- Undersök möjligheten att bredda motionsspåret så att man kan gå bredvid skidspåret på vintern.

• **Tobo:**

- Förbättra IP
- Rusta upp fotbollsplan och hockeyrink

• **Vendel:**

- Rusta upp hockeyplan vid skolan

Koppling till kommunens vision:

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

C5. Kommunens ska ha hög beredskap för byggande av attraktivt och behovsanpassat boende för invånare i olika faser av livet.

3.1.8 Kollektivtrafik

Åtgärder alla orter:

- Lobba för fler bussar/utökad trafik mellan orterna samt fler hållplatser, tex Kryssbo
- Undersök förutsättningar för att skapa en samåkningspool för arbets- och inköpsresor

Koppling till kommunens vision:

C1. Stödja en omställning av samhället utifrån hållbarhetens tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk)

C4. Inleda omställningen till fossilfria transporter.

3.2 Mötesplatser och servicepunkter

År 2025 finns flera fysiska mötesplatser och servicepunkter runtom i bygden. Neutrala mötesplatser och servicepunkter är viktiga för att skapa möten mellan människor. De är träffpunkter och samlingslokaler som kan fyllas av aktiviteter så som kurser och studiecirklar, som är viktiga för att trivas och utvecklas som person. Mötesplatserna underlättar även för integration och minskar utanförskap.

Åtgärder:

• **Tobo:**

- Etablera ett lokalt servicecenter och träffpunkt med fika, dator, böcker tidningar och spel. Exempelvis med/av Kulturföreningen T och Tobo Gamla Folkets Hus.
- Utred möjligheten för en lanthandel.

• **Vendel:**

- Etablera ett lokalt servicecenter och träffpunkt med fika, dator, böcker tidningar och spel. Exempelvis med/av Vendels bygdegård och Vendels hembygdsförening.
- Utred möjligheten för en lanthandel.

• **Örbyhus:**

- Etablera en mötesplats och lokalt utvecklingscentrum för småföretag, föreningar, gemensamt föreningskansli, scen, medborgarkontor, turistcentrum med cykel och kanotuthyrning mm. Exempelvis av/med PRO mfl.

Koppling till kommunens vision:

A1. Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.

A2. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

A4. Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet får hela kommunen att leva.

A5. Arbeta förebyggande för att minska utanförskap.

B1. Stärka attityder till entreprenörskap och företagande.

B2. Involvera hela kommunorganisationen för att skapa ett vinnande företagsklimat som gör det lätt att starta, driva och låta sitt företag växa här.

B3. Göra kommunen synlig för företag som söker etableringsplats.

C1. Stödja en omställning av samhället utifrån hållbarhetens tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk)

C6. Aktivt arbeta med omvärldsbevakning och samverkan för att hitta nya lösningar på lokala utmaningar.

3.3 Aktiviteter och evenemang

År 2025 präglas ÖTV av ett rikt utbud av aktiviteter och evenemang – det händer saker, det finns något för alla att intressera sig av och engagera sig i.

Åtgärder:

- Utveckla samverkan mellan evenemang i bygden, till exempel vad gäller Örbyhusdagen och Vendeldagen
- Underlätta för människor att genomföra idéer på aktiviteter och evenemang
- Underlätta särskilt för fler aktiviteter utifrån ungas önskemål och delaktighet

Koppling till kommunens vision:

A1. Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.

A5. Arbeta förebyggande för att minska utanförskap.

B1. Stärka attityder till entreprenörskap och företagande.

C1. Stödja en omställning av samhället utifrån hållbarhetens tre dimensioner (ekologisk, social och ekonomisk)

C6. Aktivt arbeta med omvärldsbevakning och samverkan för att hitta nya lösningar på lokala utmaningar.

3.4 Natur, kultur och turism

År 2025 ska ÖTV utmärkas av att vi värnar om natur och kultur. Vi berättar om bygdens kulturhistoria, värnar sjöarna och åsystemet samt gör det mer känt. Besöksnäringen är betydelsefull och ger arbetstillfällen. Det finns övernattningsmöjligheter, fler restauranger av god kvalitet och kanot-, båt- och cykeluthyrning. Besökarna lockas av bygdens natur och kultur, till exempel Vendeltiden, fågelskådning, bruk, slott, musik, konst, mm.

Åtgärder:

- Kartlägg natur- och kulturvärden
- Utred hur kultur- och naturvärdena kan tillgängliggöras för boende och besökare på ett hållbart sätt
- Starta en studiecirkel kring kulturarv i bygden med fokus på digitalt tillgängliggörande

- Utveckla idéerna kring historiskt stråk, "smaka på" bygden, barnens dag, mm.
- Starta en hemsida med info om att bo, besöka och verka i bygden.
- Marknadsför tillsammans det utbud som finns av sevärdheter och aktiviteter, t ex museibesök, bruksvandringar, konserter, danskurser, harpbyggen, glasblåsning, modellering, drejning, konstutställningar etc.

Koppling till kommunens vision:

B5. Samordna och koordinera insatserna för stärkt besöksnäring

3.5 Samverkan

År 2025 präglas ÖTV av en god samverkan mellan byarna och orterna, mellan föreningar och mellan näringsliv, föreningsliv och offentlig sektor. Vi som bor och verkar här har lokaler och tillfällen att mötas för att utbyta idéer och finna samarbetspartners för att genomföra projekt.

Åtgärder:

- Skapa tillfällen för privatpersoner, föreningsliv, näringsliv och offentlig sektor att mötas och diskutera idéer genom
 - Kvartalsfika fyra gånger per år
 - Regelbunden dialog med kommunens förvaltningar
- Ta fram en gemensam hemsida för bygden (om att bo, besöka och verka i ÖTV)
- Ta initiativ till samarbeten med Örbyhus skola, för att främja entreprenörskap bland unga

Koppling till kommunens vision:

A1. Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.

B1. Stärka attityder till entreprenörskap och företagande

4. Lokal ekonomisk analys

4.1 Tobo

Se bilaga 1.

Innehåll

1. Om Örbyhus Tobo Vendel	2
1.1 Historia	2
1.2 Befolkning.....	3
1.3 Föreningen Utveckla Örbyhus Tobo Vendel	3
2. Om utvecklingsplanen.....	3
2.1 Utvecklingsplanens ansats.....	3
2.2 Utvecklingsplanens process.....	3
2.3 Utvecklingsplanens koppling till kommunens vision	5
2.4 Utvecklingsplanens koppling till årlig verksamhetsplan	6
2.5 Vad händer efter 2025?.....	7
3. Utvecklingsplan 2025	7
3.1 Infrastruktur	7
3.1.1 Entréer.....	8
3.1.2 Cykel- och gångvägar	8
3.1.3 Trafiksäkerhet.....	9
3.1.4 Belysning.....	9
3.1.5 Fiber.....	10
3.1.6 Bebyggelse.....	10
3.1.7 Rekreativmiljöer	11
3.1.8 Kollektivtrafik.....	12
3.2 Mötesplatser och servicepunkter	12
3.3 Aktiviteter och evenemang	14
3.4 Natur, kultur och turism	14
3.5 Samverkan	15
4. Lokal ekonomisk analys	16
4.1 Tobo.....	16